

RISK

ความเสี่ยง เลี่ยงได้

สภาพแวดล้อมปัจจุบัน

โลกยุคโลกาภิวัตน์

เศรษฐกิจเสรีไร้พรมแดน
การแข่งขันในเวทีโลก

สังคม เศรษฐกิจ
เป็นยุคแห่งการเรียนรู้

กระแสสังคม เช่น
● ประชาธิปไตย
● ธรรมชาติบาล

ใครเรียนรู้ไม่ทันโลก ก็จะมีปัญหา

งานของรัฐมากขึ้นและยากขึ้น

รัฐต้องเล็กลง ลดเงิน ลดคน ลดอำนาจ

ต้องเปิดให้มีส่วนร่วม ต้องโปร่งใส พร้อมถูกตรวจสอบ

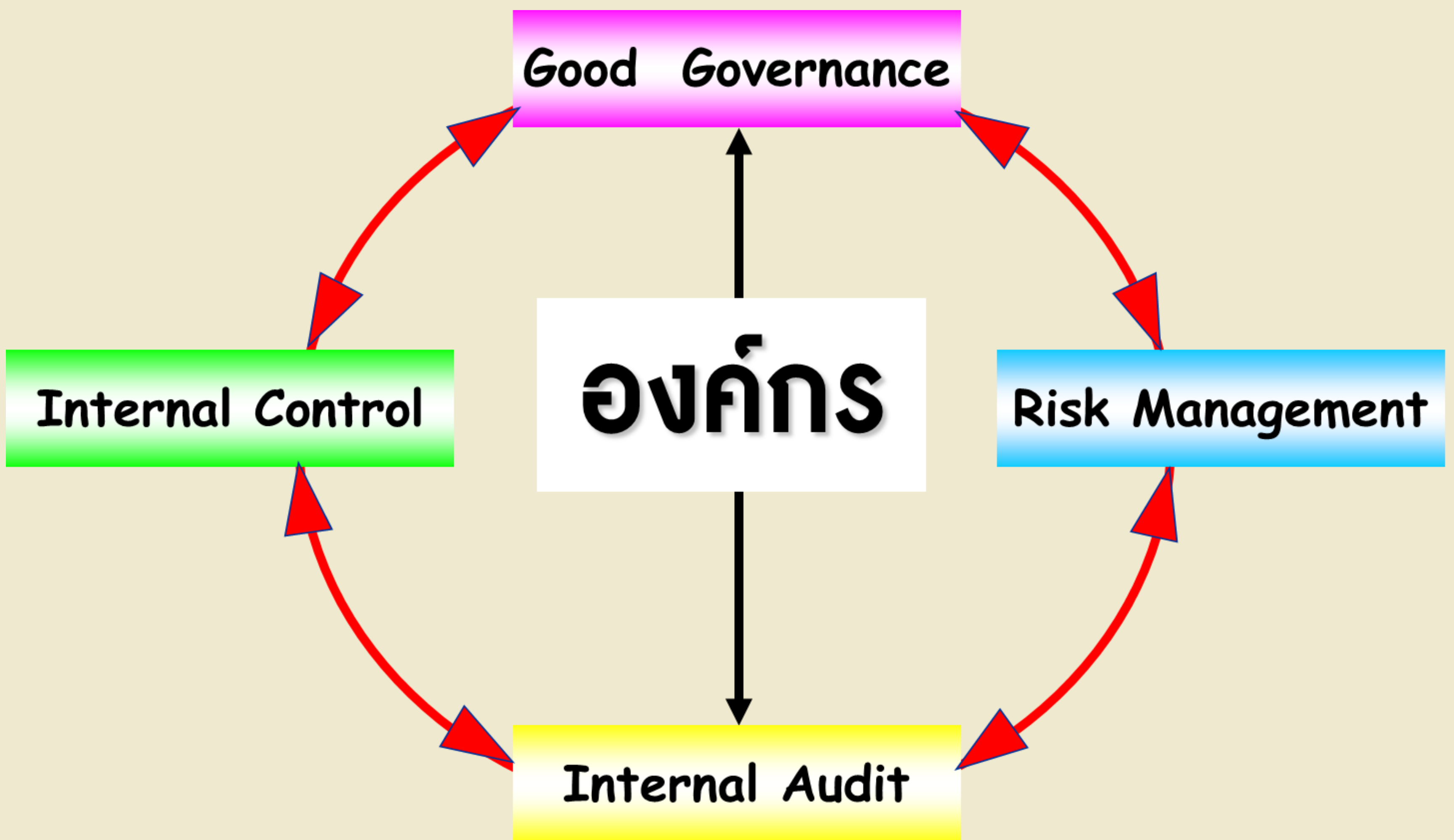
Good Governance

องค์กร

Risk Management

Internal Control

Internal Audit

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วย
หลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี 2546

Good Governance

New Public Management Strategic Management

Strategy Formulation

- การวางวิสัยทัศน์และการคิดเชิงกลยุทธ์
- Strategy Map
- การบริหารความเสี่ยง
- วางแผนโครงการ

Strategy Implementation

- Org. Structure (GO/PO/SOE/SDU/etc.)
- Process Redesign
- IT (e-gov)
- People (Competency)
- Culture
- KM
- กฎหมาย

Strategic Control

- คำรับรองการปฏิบัติราชการ (PA)
- BSC
- Individual Scorecard

Globalization

รายงาน
ข้อมูล
สถานการณ์
เศรษฐกิจ
และสังคม

Good strategy comes first

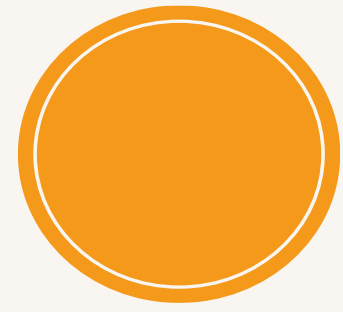
Making strategy works

Public Sector Management Quality Award (PMQA) (MBNQA)

การบริหารความเสี่ยง

- เพื่อให้ผลการดำเนินงานขององค์กรเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้
- เพื่อให้เกิดการรับรู้ ตระหนัก และเข้าใจถึงความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับองค์กร และหาวิธีจัดการที่เหมาะสมในการลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้
- เพื่อสร้างกรอบและแนวทางการดำเนินงานให้แก่บุคลากรขององค์กร ให้สามารถบริหารจัดการความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ
- เพื่อให้มีระบบในการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการบริหารความเสี่ยง และเฝ้าระวังความเสี่ยงใหม่ ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา
- เพิ่มมูลค่าให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร

นิยามความเสี่ยง

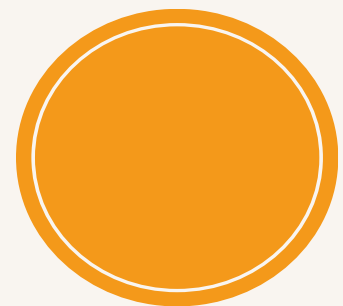
ความเป็นไปได้ที่จะขาดทุนหรือได้รับผลตอบแทนต่ำกว่าที่คาดคิด

<http://www.investorwords.com>

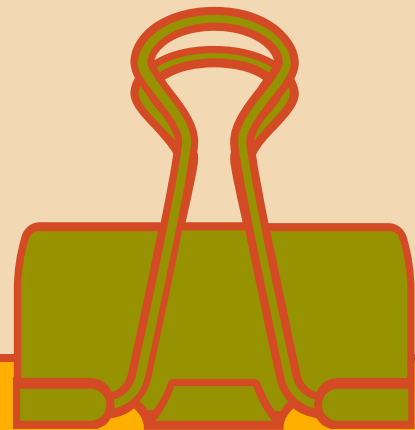
ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโดยที่สามารถประมาณการโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์นี้ได้

<http://economics.about.com>

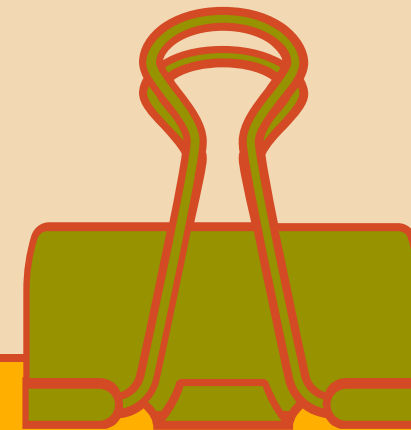

โอกาสที่จะสูญเสีย: บุคคลหรือสิ่งของที่ถูกระบุว่ามีอันตรายจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง

<http://www.soa.org>

RISK

ความเสี่ยง คือ ...

**สิ่งใด ๆ หรือเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นแล้ว
มีผลให้เกิดความไม่แน่นอน อันอาจจะส่งผล
กระทบในด้านลบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์
หรือเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้**

เหตุแห่งความเสี่ยง (Risk Driver)

นียมาระบบบริหารความเสี่ยง

ระบบการบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ โดยลดมูลเหตุแต่ละโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหาย เพื่อให้ระดับของความเสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่สามารถรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้ อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของหน่วยงานเป็นสำคัญ

Enterprise Risk Management Framework

COSO-ERM

กระบวนการบริหารความเสี่ยง

ตามหลักการของ Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)

COSO ERM

1. เป็นกระบวนการที่ได้รับอิทธิพลมาจากคณะกรรมการขององค์กร
ผู้บริหารและบุคลากรอื่น ๆ
2. เป็นกระบวนการที่จะถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการตั้งกลยุทธ์ทั่วทั้งองค์กร
ได้รับการออกแบบมาเพื่อให้สามารถระบุเหตุการณ์อันอาจเกิดขึ้น
และส่งผลกระทบต่อองค์กร
3. เป็นการจัดการความเสี่ยงให้อยู่ภายในระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้
(risk appetite) ซึ่งจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นได้อย่างสมเหตุสมผลเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

สรุปได้ว่า ERM

---

1. เป็นกระบวนการ (process)
2. ได้รับอิทธิพลจากคน (effected by people)
3. เป็นกระบวนการที่ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์
(applied in strategy setting)
4. นำไปใช้ปฏิบัติทั่วทั้งองค์กร
(applied across the enterprise)
5. เพื่อระบุเหตุการณ์ที่อาจเกิดซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบ
ต่อองค์กร (to identify potential events)

สรุปได้ว่า ERM

---

6. จัดการกับความเสี่ยงให้อยู่ภายในระดับที่องค์กรยอมรับได้ (manage risk to be within its risk appetite)
7. เพื่อก่อให้เกิดความเชื่อมั่นได้อย่างสมเหตุสมผลว่าสามารถนำทางไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ (to provide reasonable assurance regarding the achievement of entity objective)

การบริหารความเสี่ยงขององค์กร (ERM) แตกต่างจากแนวคิดเดิม

เดิม	ERM
ทำแยกเป็นส่วนๆ หรือฝ่าย	ทำแบบบูรณาการทั่วทั้งองค์กร
บริหารแบบตั้งรับ (รอให้เกิดปัญหาแล้วค่อยแก้ไข)	บริหารแบบเชิงรุก (ป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น)
ทำเป็นครั้งคราวหรือเฉพาะกิจ	ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
มุ่งเน้นด้านลบเพื่อลดความเสียหาย	มุ่งเน้นด้านบวกด้วย โดยแสวงหาโอกาส ที่จะเป็นประโยชน์แก่องค์กร ควบคู่กับ ด้านลบ

การประเมินความเสี่ยง

1. เป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง
2. มีการแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติ ที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้)

Pre-decision

การตรวจสอบภายใน

1. มีลักษณะเป็นการกำกับติดตามความเสี่ยง
2. มีลักษณะเป็นการสอบทาน
3. ควบคุมและตรวจสอบโดยใช้อำนาจกฎหมาย
4. หน่วยงานราชการจะเน้นที่การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (Compliance) ซึ่งจำเป็นแต่ได้ผลน้อยในการสร้าง “คุณภาพ” “คุณค่า” ที่เกิดจากการตรวจสอบ
5. เน้น “อดีต” มากกว่า “ปัจจุบัน” และ “อนาคต”

Post-decision

สภาพแวดล้อมในองค์กร (Internal Environment)

1. วัฒนธรรมขององค์กร
2. จริยธรรมของบุคลากร
3. สภาพแวดล้อมในการทำงาน
4. มุมมองและทัศนคติที่มีต่อความเสี่ยง
5. ปรัชญาในการบริหารความเสี่ยง
6. ระดับความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้
(Risk Appetite)

การบริหารความเสี่ยงองค์กร

OBJ

เพื่อช่วยบริหารโอกาสและควบคุมความเสี่ยง

เชิงบวก
โอกาส

เหตุการณ์

ที่อาจเกิดขึ้น

เชิงลบ
ความเสี่ยง

ดุลยภาพในการบริหารความเสี่ยงและการสร้างโอกาส

การบริหารความเสี่ยงขององค์กรโดยรวม
(Enterprise Wide Risk Management)

ประเภทของความเสียหาย

Strategic Risk

ความเสียหาย
ด้านกลยุทธ์

Financial Risk

ความเสียหาย
ด้านการเงิน

Operational Risk

ความเสียหาย
ด้าน
การปฏิบัติงาน

Compliance Risk

ความเสียหาย
ด้านการปฏิบัติตาม
ตามกฎระเบียบ

01

ความเสี่ยงเกี่ยวกับกลยุทธ์
(Strategic Risk)

02

ความเสี่ยงเกี่ยวกับประสิทธิภาพ
และประสิทธิผลในการดำเนินงาน
(Operational Risk)

ความเสี่ยงเกี่ยวกับ
การรายงานทุกประเภท
รวมทั้งรายงานทางการเงิน
(Financial Risk)

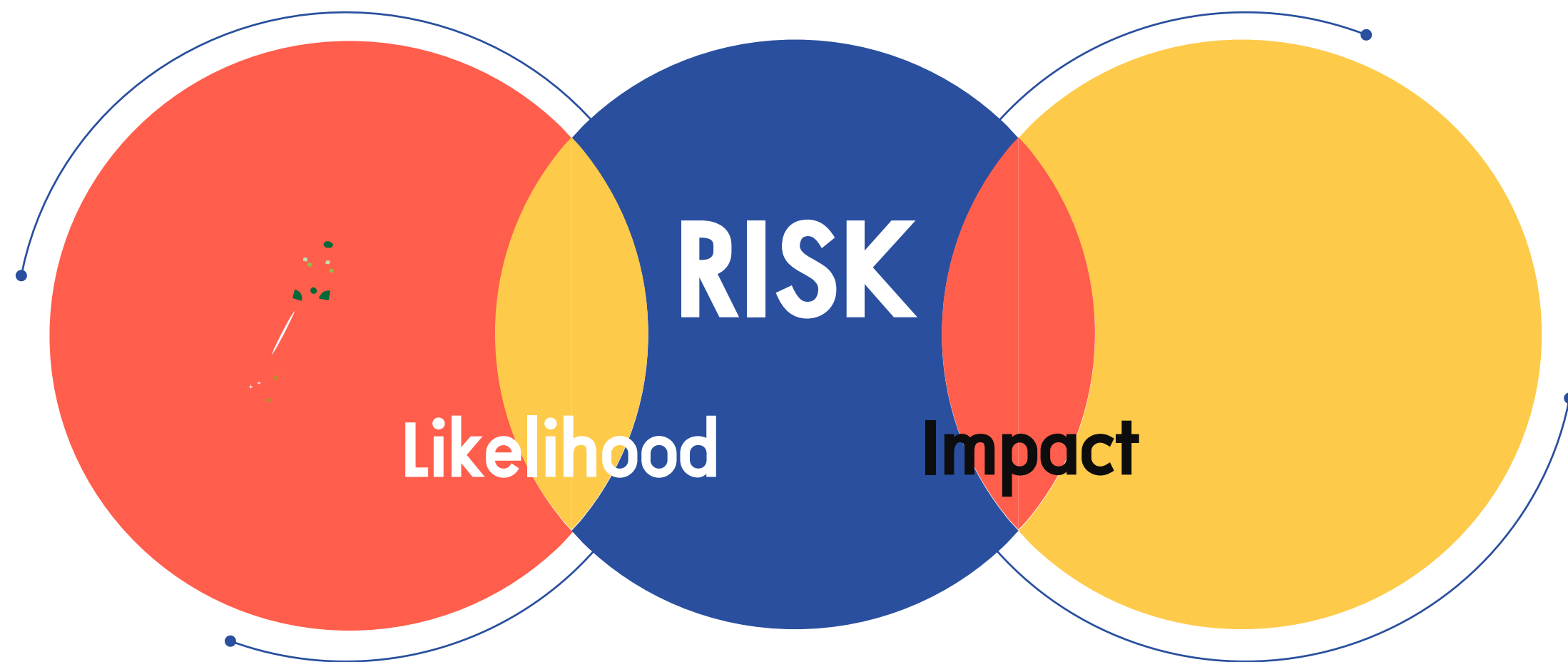
03

ความเสี่ยงทางด้านการปฏิบัติตาม
ตามกฎหมาย ระเบียบ
คำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
(Compliance Risk)

04

ความเสี่ยงและโอกาส

ความไม่แน่นอน

การไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้อย่างแม่นยำถึงโอกาสเกิดของเหตุการณ์ในอนาคต
และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

ความเสี่ยง

เหตุการณ์ในเชิงลบ หากเกิดขึ้น
แล้วอาจสร้างความเสียหาย

โอกาส

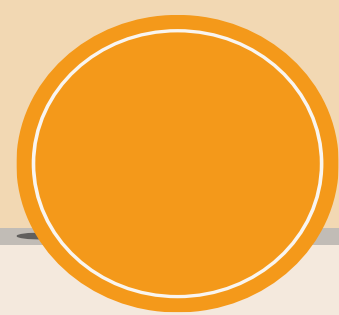
เหตุการณ์ที่มีผลในเชิงบวก ซึ่งผู้บริหาร
ควรนำไปพิจารณากำหนดกลยุทธ์
เพื่อนำไปปฏิบัติ

ความเสี่ยง หมายถึง

เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอน ซึ่งหากเกิดขึ้นจะมีผลกระทบในเชิงลบ
ต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร

โอกาส หมายถึง

เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอน ซึ่งหากเกิดขึ้นจะมีผลกระทบในเชิงบวก
ต่อวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายขององค์กร

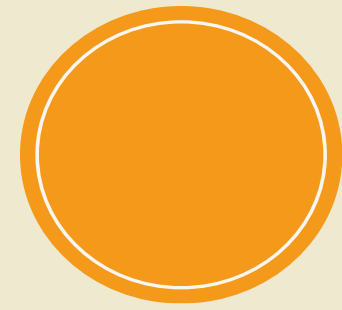

ความไม่แน่นอน (Uncertainty)

1. อาจเป็นได้ทั้งบั้นทอน และเพิ่มคุณค่า (Risk and Opportunity)
2. ERM เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิผลต่อการจัดการกับความไม่แน่นอน
3. ความสำเร็จในการจัดการกับความ “ไม่แน่นอน” เป็นโอกาสที่บรรลุผลสำเร็จ ทั้งด้านการปฏิบัติ ผลกำไรที่ต้องการและป้องกันความสูญเสีย

เหตุการณ์ (Events)

อาจเป็นเหตุการณ์ที่ส่งผลทั้งทางดีและร้าย

เหตุการณ์ที่ส่งผลทางร้าย คือ **ความเสี่ยง** ซึ่งสามารถกันไม่ให้เกิดคุณค่า หรือทำให้คุณค่าที่กิจการมีอยู่อาจเสื่อมได้

เหตุการณ์ที่ส่งผลในทางดี อาจหักกลับกับผลกระทบที่ไม่ดี หรืออาจก่อ **โอกาส** ให้กับกิจการได้วัตถุประสงค์ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เกิดคุณค่า หรือรักษาไว้ซึ่งคุณค่า

What is Risk ?

- **High risk** is high returns and requires high controls
- Change a crisis to opportunity
- The biggest risk is not to take risk at all

การวิเคราะห์โอกาสและผลกระทบ

ผลกระทบ

<p><u>ความเสี่ยงสูง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผลกระทบรุนแรงมาก ● โอกาสเกิดมาก	<p><u>ความเสี่ยงสูงมาก</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผลกระทบรุนแรงมากที่สุด ● โอกาสเกิดมาก
<p><u>ความเสี่ยงต่ำ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผลกระทบน้อย ● โอกาสเกิดน้อย	<p><u>ความเสี่ยงปานกลาง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผลกระทบน้อย ● โอกาสเกิดมาก

โอกาสที่จะเกิด

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยง (Degree of Risk)

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	1	2	3	4	5
5	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
4	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
3	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
2	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
1	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

สีเขียว	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับต่ำ	
สีเหลือง	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	
สีส้ม	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับสูง	
สีแดง	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	

ตารางระดับของความเสียหาย

ผลกระทบของความเสียหาย

3	Medium-High 1×3	High 2×3	Critical 3×3
2	Low 1×2	Medium 2×2	High 3×2
1	Low 1×1	Low 2×1	Medium-Low 3×1
	1	2	3

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง

ระดับสูงมาก (Critical) หมายถึง ความเสี่ยงในระดับสูงมาก ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเร่งด่วน เพื่อลดระดับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เพราะมีโอกาสสร้างความเสียหายให้กับหน่วยงานสูงมาก

ระดับสูงมาก (High and Medium-High) หมายถึง ความเสี่ยงในระดับสูง ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อลดระดับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เพราะมีโอกาสสร้างความเสียหายให้กับหน่วยงานในระดับสูง

ระดับปานกลาง (Medium) หมายถึง ความเสี่ยงในระดับปานกลาง พอดีที่จะยอมรับได้ แต่จำเป็นต้องมีการควบคุมภายในที่ดี กำกับดูแล ติดตาม อย่างใกล้ชิด เพื่อไม่ให้ระดับความเสี่ยงสูงขึ้น จนส่งผลกระทบต่อหน่วยงานมากขึ้นในอนาคต

ระดับต่ำ (Low) หมายถึง ความเสี่ยงในระดับต่ำ สามารถยอมรับความเสี่ยงได้อย่างแน่นอน โดยไม่จำเป็นต้องมีการบริหารความเสี่ยงเพิ่มเติม แต่ควรมีการติดตาม เผื่อระวังอย่างสม่ำเสมอ เพราะส่งผลกระทบต่อหน่วยงานในระดับต่ำ

แผนภูมิความเสี่ยง

ความเสี่ยงที่ยอมรับได้

Risk Appetite Boundary

ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ←

→ ความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้

ผลกระทบของความเสียหาย Impact

5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5
	1	2	3	4	5

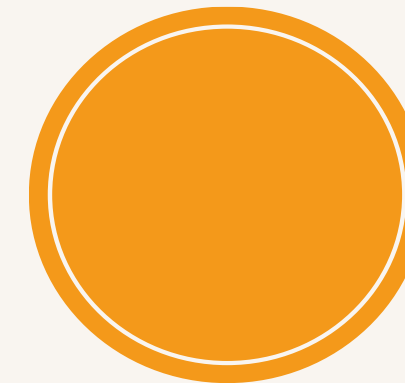
↑ ความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้

↓ ความเสี่ยงที่ยอมรับได้

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง Likelihood

ตัวอย่างโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยง

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	ความถี่ที่เกิดขึ้น (เฉลี่ย)	ระดับคะแนน
สูงมาก	มากกว่า 1 ครั้งต่อเดือน	5
สูง	ระหว่าง 1-6 เดือนต่อครั้ง	4
ปานกลาง	ระหว่าง 6-12 เดือนต่อครั้ง	3
น้อย	มากกว่า 1 ปีต่อครั้ง	2
น้อยมาก	มากกว่า 5 ปีต่อครั้ง	1

ตัวอย่างโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยง

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	เปอร์เซ็นต์โอกาสที่จะเกิดขึ้น	ระดับคะแนน
สูงมาก	มากกว่า 80 %	5
สูง	70-79 %	4
ปานกลาง	60-69 %	3
น้อย	50-59 %	2
น้อยมาก	น้อยกว่า 50 %	1

ตัวอย่างผลกระทบต่อองค์กร (ด้านการเงิน)

ผลกระทบต่อองค์กร	ความเสียหาย	ระดับคะแนน
สูงมาก	มากกว่า 10 ล้านบาท	5
สูง	มากกว่า 5 แสนบาท - 10 ล้านบาท	4
ปานกลาง	มากกว่า 1 แสนบาท - 5 แสนบาท	3
น้อย	1 หมื่นบาท - 1 แสนบาท	2
น้อยมาก	น้อยกว่า 1 หมื่นบาท	1

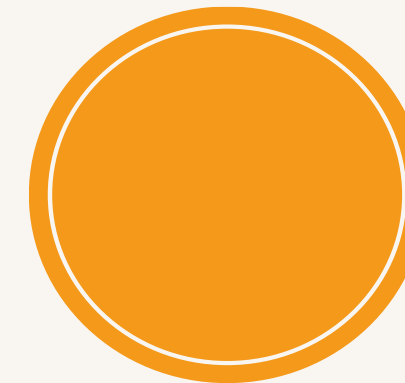
ตัวอย่างผลกระทบต่อองค์กร (ด้านเวลา)

ผลกระทบ ต่อองค์กร	ความเสียหาย	ระดับคะแนน
สูงมาก	ทำให้เกิดความล่าช้าของโครงการ มากกว่า 6 เดือนขึ้นไป	5
สูง	ทำให้เกิดความล่าช้าของโครงการ มากกว่า 4.5 เดือน ถึง 6 เดือน	4
ปานกลาง	ทำให้เกิดความล่าช้าของโครงการ มากกว่า 3 เดือน ถึง 4.5 เดือน	3
น้อย	ทำให้เกิดความล่าช้าของโครงการ มากกว่า 1.5 เดือน ถึง 3 เดือน	2
น้อยมาก	ทำให้เกิดความล่าช้าของโครงการ ไม่เกิน 1.5 เดือน	1

ตัวอย่างผลกระทบต่อองค์กร (ด้านชื่อเสียง)

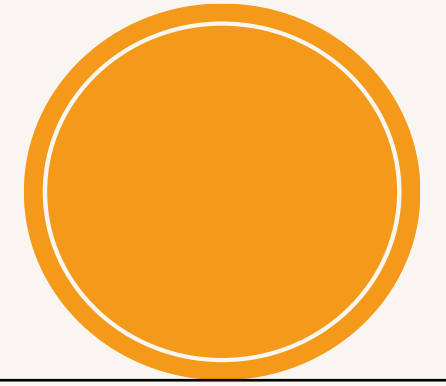
ผลกระทบต่อองค์กร	ความเสียหาย	ระดับคะแนน
สูงมาก	มีการเผยแพร่ข่าวทั้งจากสื่อภายในและต่างประเทศเป็นวงกว้าง	5
สูง	มีการเผยแพร่ข่าวเป็นวงกว้างในประเทศและมีการเผยแพร่ข่าวอยู่วงจำกัดในต่างประเทศ	4
ปานกลาง	มีการลงข่าวในหนังสือพิมพ์ในประเทศหลายฉบับ 2-3 วัน	3
น้อย	มีการลงข่าวในหนังสือพิมพ์ในประเทศบางฉบับ 1 วัน	2
น้อยมาก	ไม่มีการเผยแพร่ข่าว	1

ตัวอย่างผลกระทบต่อองค์กร (ด้านลูกค้า)

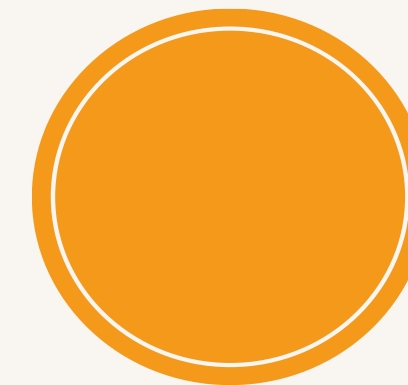
ผลกระทบ ต่อองค์กร	ความเสียหาย	ระดับคะแนน
สูงมาก	ผู้ใช้บริการลดลงมากกว่า 50 คน ต่อเดือน	5
สูง	ผู้ใช้บริการลดลงตั้งแต่ 40-50 คน ต่อเดือน	4
ปานกลาง	ผู้ใช้บริการลดลงตั้งแต่ 30-39 คน ต่อเดือน	3
น้อย	ผู้ใช้บริการลดลงตั้งแต่ 20-29 คน ต่อเดือน	2
น้อยมาก	ผู้ใช้บริการลดลงไม่เกิน 19 คน ต่อเดือน	1

ตัวอย่างผลกระทบท่อองค์กร (ด้านความสำเร็จ)

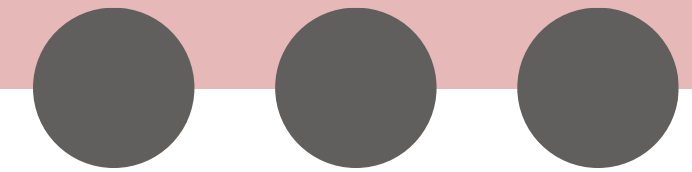
ผลกระทบท่อองค์กร	ความเสียหาย	ระดับคะแนน
สูงมาก	ดำเนินงานสำเร็จตามแผนได้น้อยกว่า 60%	5
สูง	ดำเนินงานสำเร็จตามแผนได้ 60-70%	4
ปานกลาง	ดำเนินงานสำเร็จตามแผนได้ 71-80%	3
น้อย	ดำเนินงานสำเร็จตามแผนได้ 81-90%	2
น้อยมาก	ดำเนินงานสำเร็จตามแผนได้มากกว่า 90%	1

ตัวอย่างผลกระทบต่อองค์กร (ด้านบุคลากร)

ผลกระทบ ต่อองค์กร	ความเสียหาย	ระดับ คะแนน
สูงมาก	มีบุคลากรเสียชีวิตมากกว่า 3 คน	5
สูง	มีบุคลากรเสียชีวิตไม่เกิน 3 คน	4
ปานกลาง	มีบุคลากรได้รับบาดเจ็บจนพิการ แต่ไม่มีผู้เสียชีวิต	3
น้อย	มีบุคลากรได้รับบาดเจ็บจนต้องรักษาตัวที่โรงพยาบาล	2
น้อยมาก	มีบุคลากรได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย	1

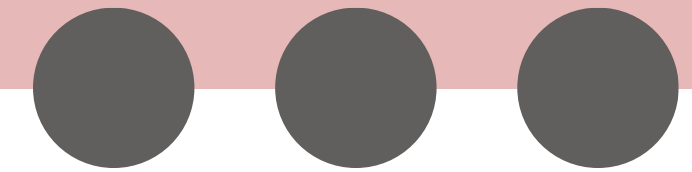
ตัวอย่าง เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
5	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า 5 ครั้งต่อปี
4	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 5 ครั้งต่อปี
3	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 3 ครั้งต่อปี
2	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 2 ครั้งต่อปี
1	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต 1 ครั้งต่อปี

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
5	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูงมาก (ร้อยละ 10 ขึ้นไป)
4	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูง (ร้อยละ 10)
3	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นบางครั้ง (ร้อยละ 5)
2	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (น้อยกว่าร้อยละ 3)
1	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (ไม่เกิดขึ้นเลย)

ตัวอย่าง เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

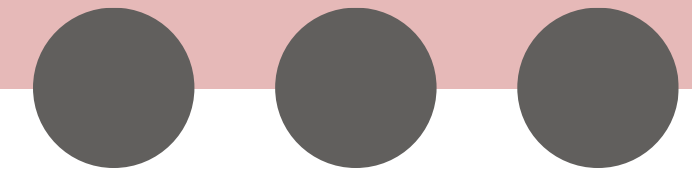
ด้านการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

5	ความเสียหายตั้งแต่ ..... บาท ถึง ..... บาท
4	ความเสียหายตั้งแต่ ..... บาท ถึง ..... บาท
3	ความเสียหายตั้งแต่ ..... บาท ถึง ..... บาท
2	ความเสียหายตั้งแต่ ..... บาท ถึง ..... บาท
1	ความเสียหาย ..... บาท หรือน้อยกว่า

ตัวอย่าง เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

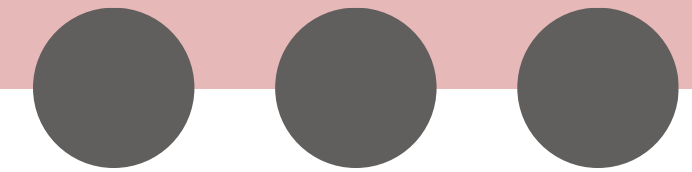

ที่ไม่ใช่ด้านการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

5	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ที่ถูกลงโทษข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม
4	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
3	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
2	ปรากฏข่าวสื่อที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
1	แทบจะไม่มี

ตัวอย่าง เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ที่ไม่ใช่ด้านการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

5	เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
4	ร้องเรียนต่อสื่อมวลชน และมีการออกข่าว
3	มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่รับคำตอบที่ชัดเจน
2	เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล
1	แทบจะไม่มี

ตัวอย่าง เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตโครงการตามพระราชกำหนดให้อำนาจ
กระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อแก้ไขปัญหายิวดยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบ
จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

5	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า 20 ครั้ง ต่อปี
4	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 20 ครั้ง ต่อปี
3	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 10 ครั้ง ต่อปี
2	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 5 ครั้ง ต่อปี
1	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 1 ครั้ง ต่อปี

**ตัวอย่าง เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตโครงการตามพระราชกำหนดให้อำนาจ
กระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อแก้ไขปัญหายิวดยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบ
จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563**

ผลกระทบ (Impact)

5	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นและสังคมระดับสูงมาก (ตั้งแต่ 2,000,000 บาท ขึ้นไป)
4	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นและสังคมระดับสูง (ตั้งแต่ 1,500,000 บาท-2,000,000 บาท)
3	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นและสังคมระดับปานกลาง (ตั้งแต่ 1,000,000 บาท-1,500,000 บาท)
2	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นและสังคมระดับต่ำ (ตั้งแต่ 500,000 บาท-1,000,000 บาท)
1	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นและสังคมระดับต่ำ (ต่ำกว่า 500,000 บาท)

องค์ประกอบการบริหารความเสี่ยง

1. สภาพแวดล้อมในองค์กร (Internal Environment)
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)
3. การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification)
4. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
5. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)
6. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
7. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication)
8. การติดตามผล (Monitoring)

สภาพแวดล้อมในองค์กร (Internal Environment)

เป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
ของการบริหารความเสี่ยง
ที่ส่งผลต่อวิธีการกำหนดกลยุทธ์
และเป้าหมายของการดำเนินงาน

การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)

1. องค์กรต้องกำหนดวัตถุประสงค์ / เป้าหมายการดำเนินงาน
ธุรกิจ ก่อนที่จะระบุเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อ
ต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ / เป้าหมายนั้น ๆ
2. วัตถุประสงค์ต้องสอดคล้องกับการยอมรับในความเสี่ยง
(Risk Appetite)

การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)

SMART

- **Specific** (เฉพาะเจาะจง)
มีความชัดเจนและกำหนดผลตอบแทนหรือผลลัพธ์ที่ต้องการที่ทุกคนสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน
- **Measurable** (สามารถวัดได้)
สามารถวัดผลการบรรลุวัตถุประสงค์ได้
- **Achievable** (สามารถบรรลุผลได้)
มีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้เงื่อนไขการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน
- **Relevant** (มีความเกี่ยวข้อง)
มีความสอดคล้องกับกลยุทธ์และเป้าหมายในการดำเนินงานขององค์กร
- **Timeliness** (มีกำหนดเวลา)
สามารถกำหนดระยะเวลาที่ต้องการบรรลุผล

การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification)

เป็นการระบุเหตุการณ์ความเสี่ยง
หรือความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น
โดยพิจารณาจากปัจจัยทั้งภายใน
และภายนอก

ตัวอย่างการระบุเหตุการณ์

ประเภทความเสี่ยง	เหตุการณ์ / กิจกรรม	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	การบริหารงาน	- กำหนดกลยุทธ์ผิดพลาดไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร
	การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	- กิจกรรมตามแผนกลยุทธ์ไม่สามารถนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์องค์กรได้
	การแข่งขันทางกลยุทธ์	- กลยุทธ์ขององค์กรขาดการพัฒนาให้ทันต่อสถานการณ์จนไม่สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้

ตัวอย่างการระบุเหตุการณ์

ประเภทความเสี่ยง	เหตุการณ์ / กิจกรรม	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
ความเสี่ยง ด้านการปฏิบัติงาน	บุคลากรในหน่วยงาน	- ขาดทักษะ ความชำนาญและความรู้เฉพาะทาง
	ความปลอดภัย	- เกิดอุบัติเหตุ หรือได้รับอันตรายจากการปฏิบัติงาน
	เทคโนโลยี/นวัตกรรม	- เทคโนโลยีล้าสมัย - ถูกละเมิดลิขสิทธิ์
	สิ่งแวดล้อม	- สร้างมลพิษแก่ชุมชนรอบข้าง - สร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน

ตัวอย่างการระบุเหตุการณ์

ประเภทความเสี่ยง	เหตุการณ์ / กิจกรรม	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
ความเสี่ยงด้านการเงิน	งบประมาณ	- เบิกจ่ายงบประมาณไม่ทัน ตามกำหนดเวลา
	หนี้สิน	- องค์กรขาดสภาพคล่อง ในการชำระหนี้ - เกิดหนี้สูญจากลูกหนี้
	ตลาดสินค้าและการเงิน	- การเปลี่ยนแปลงของราคาวัตถุดิบ , อัตราแลกเปลี่ยน ดอกเบี้ย ฯลฯ

ตัวอย่างการระบุเหตุการณ์

ประเภทความเสี่ยง	กระบวนการ / กิจกรรม	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎ/ระเบียบ/ข้อบังคับ	การละเมิดสัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินงานไม่เสร็จตามกำหนดในสัญญา - กระบวนการดำเนินงานไม่เป็นไปตามข้อตกลง
	การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เสียผลประโยชน์หรือบุคลากรในหน่วยงานต่อต้านกฎระเบียบใหม่ - หน่วยงานได้รับความเสียหายในทางใดทางหนึ่งจากการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การประเมินความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรทราบว่า เหตุการณ์ ความเสี่ยง/ความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อการบรรลุ เป้าหมายขององค์กรเป็นอย่างไร โดยการวิเคราะห์จากโอกาส ที่จะเกิดเหตุการณ์และผลกระทบหากเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น

การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)

การคัดเลือกทางเลือกที่เหมาะสมกับการจัดการความเสี่ยง
ที่เกิดขึ้น โดยจะต้องเลือกทางเลือกที่คาดว่าจะสามารถ
ทำให้ออกราคาและผลกระทบของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับ
ที่องค์กรยอมรับได้

การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)

1. การหลีกเลี่ยง (Avoidance)

2. การยอมรับ (Acceptance)

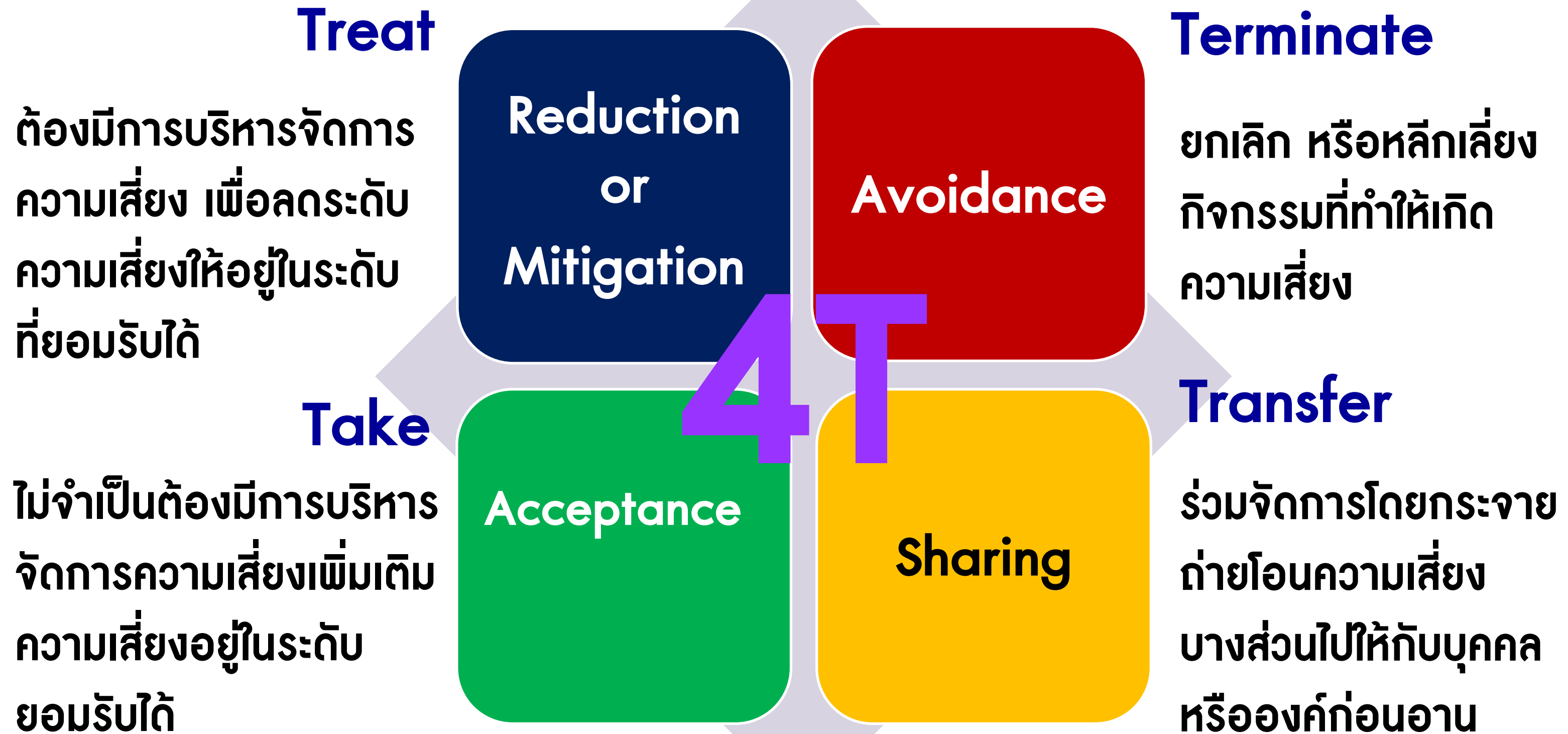
3. การลด (Reduction)

4. การโอน / กระจาย (Sharing)

1. การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Avoidance / Terminate) ไม่ทำ / เลิกกิจกรรมนั้น
2. การยอมรับความเสี่ยง (Acceptance / Take) อาจเป็นเพราะระดับความเสี่ยงต่ำมากจนไม่คุ้ม หรือสูงเกินไปเสียจนไม่มีหนทางที่จะจัดการกับความเสี่ยงนั้น
3. การลดความเสี่ยง (Reduction หรือ Mitigation / Treat) อาจลดโอกาสหรือผลกระทบ หรือลดทั้ง 2 อย่าง
4. การโอนหรือกระจายความเสี่ยง (Sharing / Transfer) อาจลดโอกาสหรือผลกระทบ โดยการโอนความเสี่ยง (ทำประกัน) หรือแชร์บางส่วนของความเสี่ยง หรือการ Outsourcing

การตอบสนอง (การจัดการ) ความเสี่ยง (Risk Response)

กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

นโยบาย มาตรการ และวิธีการต่างๆ ที่ฝ่ายบริหาร กำหนดหรือนำมาใช้ที่ทำให้มั่นใจได้ว่า การจัดการ ความเสี่ยงที่จะทำขึ้นได้ถูกนำไปปฏิบัติอย่างทั่วถึง ทั้งองค์กรอย่างเหมาะสม

ตัวอย่างกิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

1. การกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ วิธีปฏิบัติ
2. การแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ
3. การควบคุมทางกายภาพ
4. การจัดทำบัญชี ทะเบียน รายงาน
5. การกำหนดขอบเขต อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ
6. การสับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน
7. การควบคุมการประมวลผลข้อมูล
8. การกำหนดดัชนีวัดผลการดำเนินงาน

ตัวอย่างกิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

เพื่อการป้องกันสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ ข้อผิดพลาด ทุจริต

- ระบบคอมพิวเตอร์ ตรวจเลขที่บัญชี ที่พนักงานคีย์เข้า
- ทำลายเอกสาร ที่มีข้อมูลสำคัญเพื่อป้องกันการรั่วไหล
- พนักงานอ่านและ ทำความเข้าใจ นโยบายและคู่มือ
- ผู้บริหาร อนุมัติ คำขอจัดซื้อ
- ระบบ ให้สิทธิ การเข้าถึงข้อมูลเฉพาะผู้มีอำนาจหน้าที่
- อาคารและระบบความปลอดภัย จำกัด การเข้าถึงสินทรัพย์
- ไม้วาง อาหารและเครื่องดื่มใกล้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์
- สำรองข้อมูล เป็นระยะตามระดับความสำคัญ
- เก็บ รหัสผ่าน เป็นความลับ
- ติดตั้งและใช้งานซอฟต์แวร์ ป้องกันไวรัส

สารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication)

การระบุสารสนเทศที่จำเป็นทั้งจากแหล่งข้อมูลภายในและภายนอกองค์กร และมีระบบการสื่อสารไปถึงบุคลากรในองค์กร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบได้อย่างถูกต้อง

การติดตามผล (Monitoring)

การบริหารความเสี่ยงขององค์กร จะมีความสมบูรณ์ครบถ้วนได้ จะต้องมีการทบทวน ติดตาม และปรับปรุงแก้ไขการบริหาร ความเสี่ยงตามความจำเป็นและเหมาะสม การติดตามผลสามารถ จะบรรลุความสำเร็จได้ โดยอาศัยกิจกรรมการจัดการระหว่าง การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง (ongoing management activities) และ / หรือการประเมินผลอย่างอิสระ (separate evaluations)

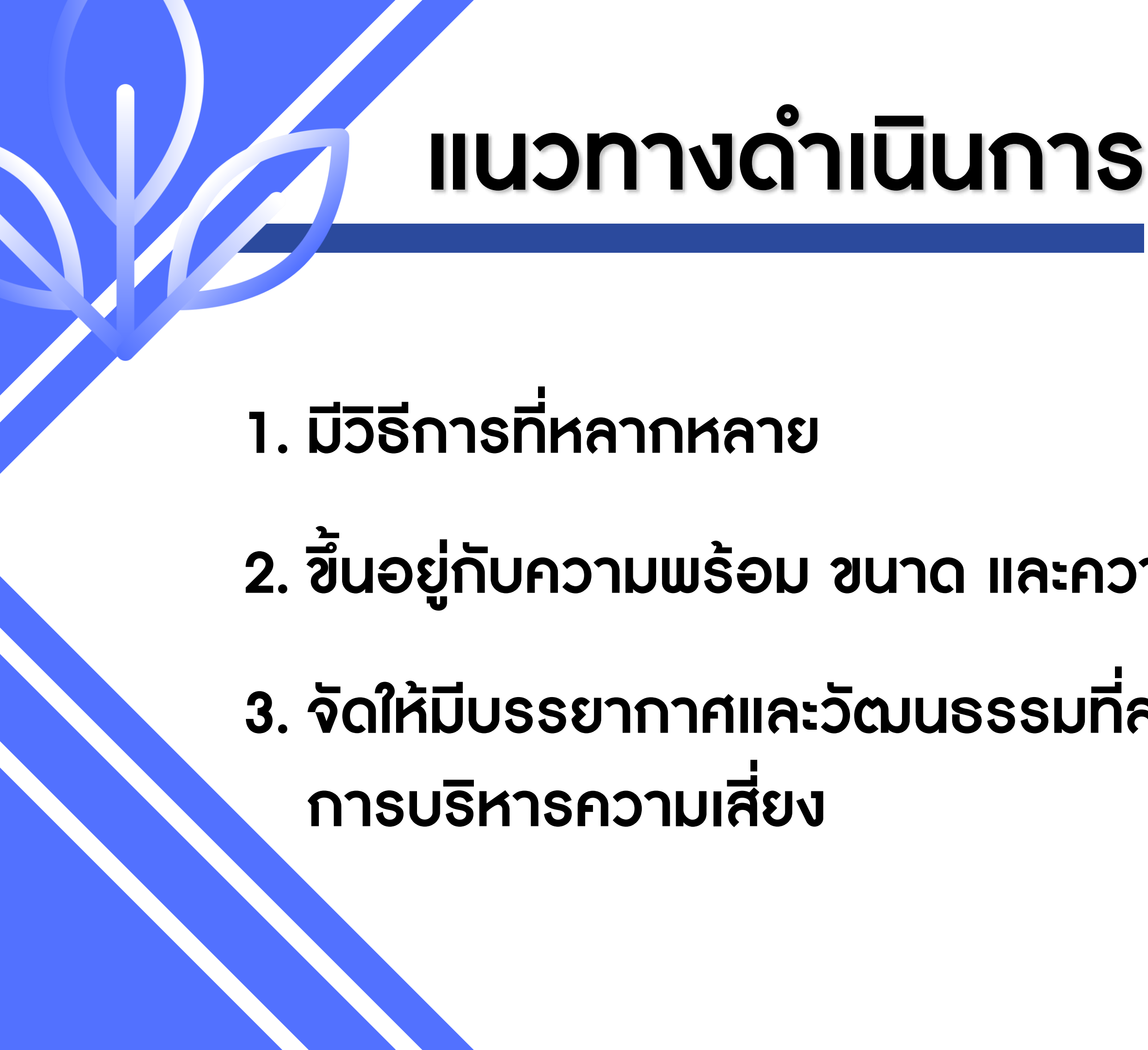
กระบวนการบริหารความเสี่ยง

กระบวนการบริหารความเสี่ยง

1. การกำหนดวัตถุประสงค์
2. การระบุความเสี่ยง
3. การประเมินความเสี่ยง
4. การเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยง
5. การติดตามและประเมินผล

แนวทางดำเนินการ

1. มีวิธีการที่หลากหลาย
2. ขึ้นอยู่กับความพร้อม ขนาด และความซับซ้อนขององค์กร
3. จัดให้มีบรรยากาศและวัฒนธรรมที่สนับสนุน
การบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนและกระบวนการบริหารความเสี่ยง

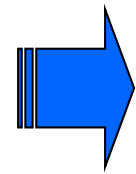
ขั้นตอนที่สำคัญในการบริหารความเสี่ยง

ผังกระบวนการในการบริหารความเสี่ยง

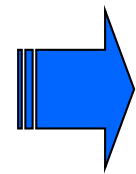
---

1. แต่งตั้งคณะทำงาน และจัดหา
ทีมงานบริหารความเสี่ยง

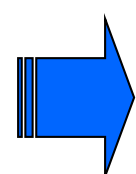
- ผู้บริหารมอบนโยบาย และให้การสนับสนุน
- ประชุมคณะทำงาน สรุปรงานที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบ

2. ระบุเหตุการณ์

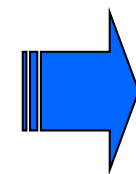
- วิเคราะห์ขั้นตอนของแผนงาน ระบุความเสี่ยงและสาเหตุในแต่ละขั้นตอน
- ศึกษาเอกสาร ข้อมูล ระดมความคิด หรือการสัมภาษณ์

3. ประเมินความเสี่ยง

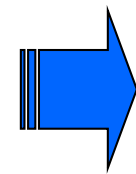
- โอกาสที่จะเกิด ความรุนแรงของผลกระทบ ระดับความสำคัญของความเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยง

4. ตอบสนองความเสี่ยง

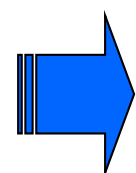
- แบ่งปัน หลีกเลี่ยง ลด หรือยอมรับ
- พิจารณาผลได้ผลเสียแต่ละทางเลือก

5. ติดตามทบทวน

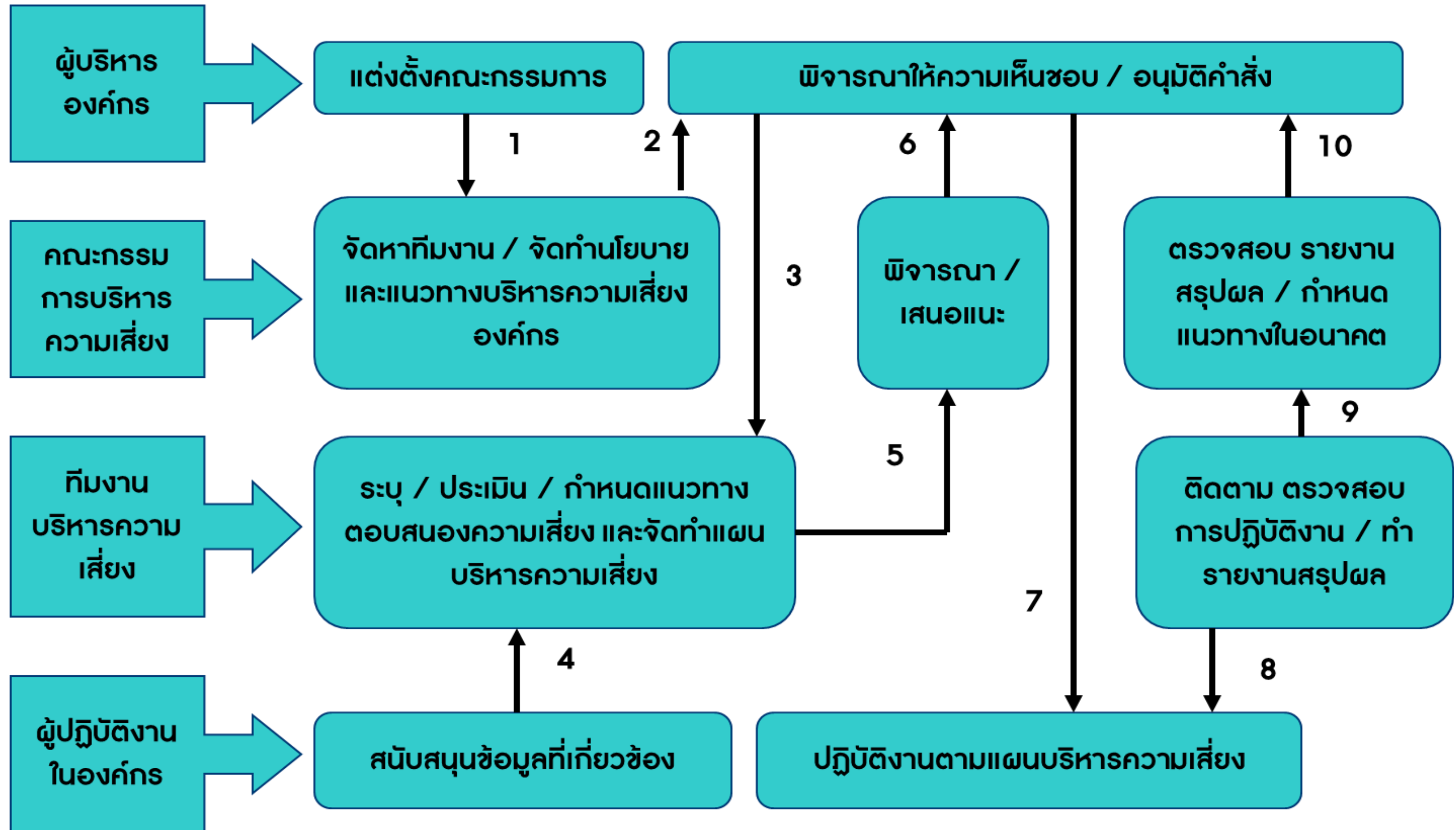
- ติดตามตรวจสอบว่ามีการดำเนินการตามแผนจัดการความเสี่ยง
- วิเคราะห์ความเสี่ยงที่เหลืออยู่
- ย้อนกลับสู่วงจรบริหารความเสี่ยง

6. สรุปและรายงาน

- วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลง และประโยชน์ที่ได้รับจากการบริหารความเสี่ยง
- สรุปผลการดำเนินงาน

ผังกระบวนการงานในการบริหารความเสี่ยง

แบบฟอร์มการขอเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานในราชการบริหารส่วนกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ตามประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน พ.ศ. ๒๕๖๑
สำหรับหน่วยงานในราชการบริหารส่วนกลางสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

แบบฟอร์มการขอเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ชื่อหน่วยงาน : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

วัน/เดือน/ปี : วันที่ ๑๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

หัวข้อ : เอกสารประกอบการบรรยาย “ความเสี่ยงเสี่ยงได้” Season 2

รายละเอียดข้อมูล (โดยสรุปหรือเอกสารแนบ)

เอกสารประกอบการบรรยาย “ความเสี่ยงเสี่ยงได้” Season 2

Link ภายนอก : ไม่มี

หมายเหตุ : .....
.....
.....

ผู้รับผิดชอบการให้ข้อมูล

พรนิตา นาคทับทิม

(นางสาวพรนิตา นาคทับทิม)

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

วันที่ ๑๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ผู้อนุมัติรับรอง

สุชาภา วรินทร์เวช

(นางสาวสุชาภา วรินทร์เวช)

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

วันที่ ๑๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ผู้รับผิดชอบการนำข้อมูลขึ้นเผยแพร่

พรนิตา นาคทับทิม

(นางสาวพรนิตา นาคทับทิม)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

วันที่ ๑๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔